

Årsplan for 5. klasse

Skoleåret 2024-2025

Klasselærere:
Maria Bø Ofstad & Fredrik Bye

Innledning

I 5. klasse er vi opptatt av at elevene skal få rikelig og varierte muligheter for å utvikle seg både faglig, emosjonelt og sosialt. Dette gjør vi ved å hele tiden være oppmerksom på hvilket innhold og hvilke metoder som passer best for akkurat *denne* alderen. Dette er året hvor elevene i større grad enn tidligere orienterer seg mot menneskene og verden rundt seg. Nye tanker, spørsmål og følelser dukker opp og elevene viser en økende trang til å uttrykke seg og få svar på spørsmål.

Elevene blir 10 og 11 år dette skoleåret, og i denne alderen er vi opptatt av å gi elevene kunnskap og erfaring som gjør dem i stand til å forstå sammenhenger mellom det kjente og det ukjente. Vi ønsker å bygge en bro mellom fenomener på en slik måte at elevene opplever at det er gjenkjennelig og at de selv står i en meningsfull sammenheng.

Akkurat dette skoleåret får derfor elevene høre historier som i større grad handler om å utforske fenomener med utgangspunkt i dem selv. Som et eksempel kan vi nevne temaet zoologi. Når elevene studerer dyrene, ser de at blekkspruten domineres av sitt hode og sine armer. Den har ikke en lang overkropp med tydelig mage og rygg slik som oss. Blekkspruten klarer heller ikke å skjule hva den føler. Den endrer farge etter hva den føler; om den er redd, sint, avslappet eller sulten. Noen av oss ligner litt på blekkspruten og har lett for å avsløre hva vi føler mens andre er vanskeligere å tyde.

I tillegg til billedrike fortellinger om dyr skal elevene i år gjøre seg bedre kjent med sitt eget land og historie. I geografien setter vi fokus på Norges mange elver, fjorder og høye fjelltinder, og i norsk og historie skal elevene få høre de saftige historiene fra norrøn mytologi. De skal også lære om sine forfedres kultur og levemåte; nemlig vikingene. Fra og med 4. klasse reiser hver klasse på en overnattingstur, og i 5. klasse går ferden til Stiklestad. Her får elevene erfaring med å leve og sove som vikinger på Stiklestad nasjonale kultursenter.

Årets satsningsområde på mellomtrinnet er å løfte engelskfaget ved å bruke engelskspråket mer tverrfaglig. Slik får elevene øvet og utvidet sin forståelse for språket daglig og ikke bare i fagtimene.

Innhold

Norsk og historie	4
Matematikk	6
Naturfag.....	8
Geografi.....	10
Engelsk.....	11
Tysk.....	12
Kunst og håndverk.....	14
Musikk	15
Eurytmi	16
Kroppsøving.....	18
Samfunnskunnskap	19

Norsk og historie

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuger

2 uketimer i norsk / 16 periodeuger

3 periodeuger skuespill

Faglig innhold

Fortellerstoff

- Norrøne myter og heltesagn
- Fortellinger fra norsk vikingtid
- Samtale, bearbeidelse, dramatisering

Muntlig språk

- Undervisningssamtale om fagstoff
- Fortelle, samtale, drøfte
- Resitasjon, blant annet fra Eddadiktningen
- Norske folkeviser
- Bevegelse og dramaarbeid
- Presentasjoner og bokomtaler

Skriftlig språk

- Høytlesing og stillelesing av både felles og egenvalgte tekster
- Skape arbeidsbøker med forskjellige teksttyper, og med helhet av tekst og bilde
- Fortellende tekster om egne opplevelser
- Skrive med mottaker
- Hente og bruke stoff til oppgaver og presentasjoner
- Øve, pleie og utvikle en personlig håndskrift

Språkkunnskaper

- Grunnleggende om norsk før og nå
- Grunnleggende formlære; verb, substantiv, adjektiv
- Utvide arbeidet med øvrige ordklasser
- Rettskriving og tegnsetting

Norgeshistorie

- Norrøne myter og heltesagn
- Kongesagaer til og med Olav Haraldsson
- Ættesaga
- Vikingtidens kultur
- Linjer til nåtidsforhold

Arbeidsmåter

Fortellerstoff

Undervisningsstoffet formidles muntlig av lærer gjennom en levende og billedrik fortelling. Der det er naturlig vil lærer i tillegg benytte film og videoer, og høytlesing fra relevante tekster. Fagstoffet bearbeides skriftlig, muntlig og kunstnerisk i arbeidsbøker, samt muntlig i samtaler. Det er også lagt opp til en hovedfagsperiode med skuespill hvor noen av fortellingene vi har hørt få liv på scenen i et teaterstykke.

Muntlig språk

Kunsten å både lytte og gi uttrykk for egne opplevelser, følelser og meninger øves i daglige samtaler ved starten av skoledagen hver morgen og i klassens time. I perioder jobbes det med dikt/verseformer knyttet til fagstoffet. En teaterperiode på tre uker legger godt til rette for å øve muntlig språk. Gjennom muntlig og skriftlig bearbeidelse av fagstoff, vil norskfaget naturlig integreres i alle andre fag. Alle kompetansemål i faget øves kontinuerlig gjennom hele mellomtrinnet.

Skriftlig språk

Hva vi vektlegger vil variere fra periode til periode. I perioder vil vi fokusere på å produsere egne tekster ved hjelp av stikkord på tavlen, i andre perioder vil vi fokusere mer på grammatikk og/eller rettskrivingsferdigheter. Det blir lagt opp til regelmessige besøk til biblioteket. Elevene får lekser i norsk ukentlig. Det vil i løpet av skoleåret bli gitt god tid til egne lesestunder, hvor elevene leser selvvalgt bok. I perioder vil det settes av tid til lesestund i hovedfag. Høytlesing og stillelesing praktiseres i fagtimer. Håndskriften pleies gjennom kontinuerlig øvelse, samt noen korte, intense skriveperioder med fokus på skjønnskrift.

Språkkunnskap

Øve på bearbeidelse av tekst fra notater til kladd, til endelig tekst. Vi ser på ulike skrifttyper i ulike historiske tider (gamle Roma og Middelalderen). Lese ulike typer tekster og øve sjangerbevissthet. Det vil i løpet av året leses enke tekster og dikt på sidemålet. Vi skal utvide forståelsen for ordklassene og lage en enkel regelbok i norsk

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i norsk og historie gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lytte til, lese og formidle fortellinger, samtale om fortellingens innhold og form og bearbeide innholdet gjennom tekst og bilde
- samarbeide med andre om dikt og dramatisering
- referere, samtale om og presentere fagstoff, muntlig og skriftlig
- lese ukjent tekst høyt, med flyt og forståelse

- gjengi innholdet i enkle litterære tekster på svensk og dansk
- beskrive innhold og språklige trekk i skjønnlitterære tekster på bokmål og nynorsk
- skrive med funksjonell håndskrift og på tastatur
- øve kildesøk, kildebruk og grunnleggende kildekritikk i arbeid med egne oppgaver
- gi og få tilbakemelding på tekst
- beskrive trekk ved sentrale skjønnlitterære og faglitterære sjangrer
- strukturere fortellende tekst og saktekst med sammenheng og god syntaks
- arbeide kreativt i utviklingen av tekster i ulike sjangrer og med ulike mottakere
- mestre sentrale rettskrivings- og tegnsetningsregler
- undersøke og beskrive ordklassene og morfologien i norsk, mestre grunnleggende syntaks og gjenkjenne sentrale setningstyper
- gjennomføre muntlig, skriftlig og kunstnerisk bearbeidelse av lærestoffet
- bidra med muntlige og skriftlige presentasjoner som viser kjennskap til sentrale skikkelser, hendelser og samfunnsformer i oldtid og middelalder
- delta i utforskende samtale om virkninger av hendelser i oldtid og middelalder, helt inn i vår egen tid
- reflektere over ulikhetene i samfunnsformer og levevis i kulturene som blir omhandlet
- vise grunnleggende kjennskap til og drøfte betydningen av ulike historiske kilder
- søke etter, lese og bruke kilder som omtaler historiske hendelser og skikkelser
- øve bruk av grunnleggende kunnskap om drivkrefter i historiske forløp og endringsprosesser i eget og felles arbeid

Vurdering

Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Matematikk

Faglærer

Fredrik Bye og Maria Ofstad

Uketimer/periodeuker

2 uketimer / 14 periodeuker

Faglig innhold

Følgende faglig innhold er i læreplanen definert som sentralt for undervisningen i 5. klasse:

Tall og tallforståelse

- Brøk, fra hel til del, del til hel, sammenligning av størrelser
- Utvide og forkorte brøk, finne fellesnevner, addisjon og subtraksjon
- Brøktabeller
- Begrepene ekte brøk, uekte brøk og blandet tall synliggjøres
- Grunnleggende øvelser med de fire regnearter i brøkgregning, muntlig og skriftlig

- Tallinjer med hele tall og brøk
- Hoderegning
- Repetere gange- og deletabeller
- Måling- og delingsdivisjon
- Oppstilte addisjon-, subtraksjon-, multiplikasjon- og divisjonsstykker
- Fra tekstoppgaver til oppstilte regnestykker
- Overslagsregning før nøyaktig utregning

Algebra

- Faktorisering
- Sammenhenger mellom størrelser i brøkgregning

Formtegnning og geometri

- Fletteformer
- Korssymmetri og forvandling av former
- Grunnleggende geometriske former

Arbeidsmåter

Tall og tallforståelse

Vi kommer til å fokusere på forståelse av de fire regningsartene, samt tekstoppgaver i starten av året, både ved hjelp av hoderegning og oppstilte regnestykker. Dette vil være med på å legge grunnlaget for oppstart av brøk som er et stort tema i matematikkfaget i 5. klasse. Her veksles det mellom teoretiske og praktiske tilnærminger. Videre arbeider vi med begrepene ekte og uekte brøk, etterfulgt av arbeid med å finne fellesnevner i brøkgregning (utviding og forkorting av brøker). Regnestykker med brøk (addisjon og subtraksjon) vil innføres når brøkforståelsen begynner å være på plass.

Algebra

Vi kommer til å arbeide med faktorisering og primtall. Dersom vi kommer langt nok vil vi koble det opp mot brøkgregningen.

Formtegnning og geometri

En eller flere av periodeukene vil bli satt av til å arbeide med geometri og geometriske former. Her veksler vi mellom teoretisk og praktisk arbeid med grunnleggende geometriske figurer. Vi skal også arbeide med symmetrier, speilinger og fletteformer.

Kompetansemål

Kompetansemålene i matematikk er gitt etter 7. trinn. Det betyr at vi arbeider gjennom hele mellomtrinnet for å nå disse målene. I 5. trinn vil vi i hovedsak fokusere på de uthevede kompetansemålene.

Mål for opplæringen er at elevene skal kunne:

- forklare sammenhengen mellom brøk, desimaltall og prosent og beherske omregning dem imellom
- **bruke regnereglene (algoritmene) for de fire regneartene i problemløsningsstrategier og løse oppstilte regnestykker i de fire regneartene med hele tall, brøk og desimalbrøk.**
- **gjøre greie for plassverdi på tallinjen og anvende brøk og negative tall i konkrete, praktiske situasjoner**
- identifisere og beskrive partall, oddetall, primtall, kvadrattall, fattige og rike tall
- **omgjøre tekstopp-gaver til regnestykker og forklare løsninger i et matematisk språk**
- **bruke hoderegning, overslag og avrunding i praktisk regning**
- **formulere og gjennomføre enkle regnskapsopp-gaver**
- gjøre rede for grafiske representasjoner av størrelser og mengder og samle data i tabeller, regne ut gjennomsnitt og bruke enkel statistikk
- tegne og lese kart
- prøve ut kjente regneregler (algoritmer) som algebraiske uttrykk og løse opp-gaver med grunnleggende bokstavregning
- **bruke frihåndsgeometri som uttrykk for geometriske figurer og formforvandlinger, symmetri- og speilingsformer**
- utføre nøyaktige, komplekse geometriformer med passer og linjal og synliggjøre geometriske mønstre ved bruk av farger
- utføre grunnkonstruksjoner og geometriske formforvandlinger og bruke et matematisk språk for å identifisere ulike geometriske former
- gjøre rede for beviset for vinkelsummen i en trekant
- beskrive den pytagoreiske læresetningen og π gjennom konkret, visuell utprøving

Vurdering

Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærer og elev skal være i dialog om elevens utvikling i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Naturfag

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

4 periodeuker

Faglig innhold

I 5. klasse er hovedområdet zoologi. Vi skal lære om ulike arter, deres levesett og deres særegenheter. Kunnskap om biologi skal lede elevene inn på en erfarings- og kunnskapsbasert

utviklingsvei der målet er at kunnskapen om naturen skal være forpliktende og knyttet til medansvar, undring og handlingskompetanse.

Biologi

- Zoologi
 - Menneske og dyr; analogier
 - Sammenlignende dyreskildringer
 - Skildringer av utvalgte dyr; karakteristiske trekk ved utseende, levemåte og økologiske behov
 - Feltbiologiske øvelser: fuglesang, dyrespor
 - Modellering, tegning-maling, dikt

Naturfagsforberedende aktiviteter

- Naturopplevelser og naturerfaringer
 - Himmelfenningene på hjemstedet
 - Sammenhengen mellom dagslengde og solhøyde i de forskjellige årstidene

Arbeidsmåter

Elevene vil i denne perioden lære å kjenne dyrene gjennom lærerens malende fortellinger. Biologisk mangfold, dyr og planter og deres habitater er sentrale emner i biologi i 5. klasse. Biologifaget begynner gjerne i lærerledete beskrivelser av karakteristiske trekk ved enkelte dyr og planter. Konsentrasjon og forestillingsevne blir utfordret og følges opp av muntlig, skriftlig og kunstnerisk bearbeidelse. Det vil legges vekt på en sammenlignende morfologi, gjerne med menneskekroppens form i hode, bol/buk og lemmer som analogi. I løpet av skoleåret skal elevene gjennom særøppgave fordype seg i et selvvalgt dyr.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i naturfag er gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- iakttatt og føre logg over vær- og himmelfenomener
- sammenhengen mellom dagslengde og solhøyde i de forskjellige årstidene.
- identifisere og sammenligne ulike dyr, planter og mineraler ut fra karakteristiske trekk og gi eksempler på hovedgrupper av organismer
- bruke faglitteratur for å gjøre seg kjent med og presentere dyr, planter og mineraler, muntlig og/eller skriftlig
- utvide kunnskapen om dyr, planter og mineraler gjennom kunstfaglig arbeid
- utforske og beskrive hvordan ulike dyr og planter vekselvirker med sine miljøer
- ta oppmerksomt del i feltbiologiske øvelser, beskrive og klassifisere funn
- utforske et naturområde i nærmiljøet, dokumentere det biologiske mangfoldet og drøfte bærekraftig bruk av området
- forberede, gjennomføre og dokumentere forsøk innen akustikk og optikk
- iakttatt og beskrive, stille spørsmål, prøve ut hypoteser og formulere lovmessigheter som viser seg i akustikk og optikk

Vurdering

Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Geografi

Faglærer

Fredrik Bye

Uketimer/periodeuger

3 periodeuger

Faglig innhold

5. klasse er det naturens og landskapets rikdommer innenfor våre egne landegrenser som er i fokus, - norgesgeografi. Vi vil gi elevene en opplevelse av samspill mellom natur og kultur gjennom en reise gjennom Norges fylker og det de har å by på.

Sentrale emner:

- Lokalgeografisk kunnskap utvides til å gjelde landsdelen
- Karakteristiske trekk ved ulike landsdelers topografi; hav, elver, sjøer, fjell og daler, skog og vidde m.m.
- Golfstrømmens betydning
- Karakteristiske trekk ved bosetting, byer, næringsveier og kommunikasjon som møter mellom natur og kultur
- Bruk, pleie og vern av naturens ressurser
- Kart, tegning-maling, tekst i ulike sjangrer

Arbeidsmåter

Arbeidsmetoden er en reise gjennom fylkene innpakket i 71-grader nord. Elevene får hver dag reise til et nytt fylke som byr på nye fakta og oppgaver som elevene skal løse både individuelt og i grupper. Vi vil ha fokus på faktisk kunnskap med pugging av navn av Norges største fjell, lengste elver og dypeste daler osv. I tillegg lærer de om de største og viktigste byene og fylkenes våpenskjold.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i geografi er gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bestemme himmelretninger ut fra hjemstedet og gjøre rede for solas gang gjennom dagen og året

- utarbeide kart, fra nærområdet til hele verden
- ta i bruk kartverk og annet tekst- og billedmateriale i eget arbeid
- bruke topografiske uttrykk i beskrivelse av landskap i Norge og Europa
- plassere og beskrive viktige elver, hav, fjell, sjøer, øyer på alle kontinenter
- undersøke og reflektere over sammenhenger mellom naturgrunnlag og menneskers liv og arbeid på ulike steder
- beskrive jordens klimasoner og sentrale biomer i ulike tekst- og bildeuttrykk
- undersøke og reflektere over spørsmål knyttet til bærekraft i lokalt og globalt perspektiv

Vurdering

Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærerne og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Gjennom samtaler med klassen blir vi enige om mål for perioden. Underveis vil elevenes arbeid vurderes og “godkjennes” i form av et godkjenningsskjema som lærer må signere etter hver hovedfagsøkt.

Engelsk

Faglærer

Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Språk og kommunikasjon:

- Skrive og lese kjente ord og tekster
- Lese ny tekst med for forståelse
- Skrive og lese små tekster om kjente temaer
- Ord og uttrykk fra kjente temaer
- Bildebeskrivelse, muntlig og skriftlig
- Tall, telling, hode-regning
- Sentrale samtalemønstre i hverdagen
- Samtaleøvelser om egne og felles skole- og fritidserfaringer
- Likheter og ulikheter mellom engelsk og norsk, samt andre aktuelle språk i klassen
- Engelsk i norsk hverdag
- Bokstaver ord, mønstre i engelsk ortografi
- Substantiv i entalls- og flertallsform, bestemt og ubestemt artikkel, preposisjonsbruk
- Verbbøyning: svake verb i presens og preteritum

Språk og kultur:

- Dikt og sangtekster fra den engelskspråklige verden
- Fortellinger og litteraturutdrag fra språkområdet, muntlig og skriftlig
- Dramatisering av hverdagsscener

Arbeidsmåter

- Lese og lytte til engelske tekster, fortellinger og sanger
- Samtale og reflektere rundt ulike tekster og tema
- Sanger, dikt, regler, leker og samtaler
- Grammatikkøving, muntlig og skriftlig
- Bildebeskrivelse, enkeltvis og i grupper
- Skrive ned og øve på engelske ord og uttrykk
- Skrive enkle tekster med ulike sjangertrekk
- Rollespill og samtaleøvelser
- Utforskning av ortografiske mønstre
- Sammenligne engelsk med andre språk
- Øvingsoppgaver for grammatikk og rettskriving

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i engelsk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lese ulike typer tekst, høyt og stille, og samtale om innhold og form
- utvikle beskrivende og fortellende tekster, muntlig og skriftlig
- finne, vurdere og bruke engelskspråklige kilder til ulike oppgaver
- bidra i samtaler om kjente temaer
- bruke høyfrekvente ord og uttrykk i ulike sammenhenger
- sammenligne fenomener i engelsk med norsk og andre språk eleven kjenner
- utforske engelskspråklige tekster, beskrive og bruke sentrale ord og uttrykk, språkstrukturer og setningsmønstre
- resitere og formidle dikt og sanger fra ulike deler av språkområdet
- bruke idiomatiske uttrykk og samtalemønstre for hverdagens sosiale situasjoner
- undersøke og samtale om tradisjoner og levesett i engelskspråklige land og i Norge

Vurdering

Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærerne og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Elevene får kontinuerlig muntlig og tidvis enkle skriftlige underveisvurderinger og tilbakemeldinger på eget arbeid. Målet med tilbakemeldingene er å fremme motivasjon og læringsglede.

Tysk

Faglærer

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Språk og kommunikasjon

- Skrive og lese små tekster om kjente temaer
- Øve og bruke ord og uttrykk fra kjente temaer
- Lese enkel ny tekst med forforståelse
- Bildebeskrivelse, muntlig og skriftlig
- Tall, telling, hoderegning
- Sentrale samtalemønstre i hverdagen
- Samtaleøvelser om skole- og fritidserfaringer
- Bokstaver ord; orddiktat; mønstre i fremmedspråkets ortografi
- Grammatiske strukturer knyttet til muntlig og skriftlig tekst, eksempelvis substantiv i entalls- og flertallsform, bestemt og ubestemt artikkel, verbbygging i presens
- gir enkle informasjoner som berører dagliglivet (ukedager, klokkeslett, hilsener)
- har enkle samtaler om hva man liker, om familie og fritid
- staver navnet sitt og adressen sin
- stiller spørsmål rundt dagliglivet, takker, hilser, og hvordan man har det
- rollespill i dagligdagse situasjoner som butikk- og kafébesøk
- Teller til tall 1000
- forstår hva som skal gjøres når det stilles oppgaver (lese, skrive, tegne, fargelegge, kombinere ord med bild)

Språk og kultur

- Dikt og sangtekster fra Tyskland
- Fortellinger fra Tyskland, muntlig og skriftlig, blant annet om dyr
- Dramatisering av hverdagsscener

Arbeidsmåter

Med hjelp av sanger og enkle dialogøvelser blir nytt stoff innført muntlig. Først etter grundig bearbeidelse av stoffet begynner elevene å jobbe med det skriftlige. I femte klasse begynner en bevisstgjøring av grammatiske regelmessigheter og særegenheter i det tyske språket. Elevene skriver for eksempel modellsetninger og fargelegger verbendinger for å oppdage subjektstyrt verbbygging. Mer enn før får elevene lytte til autentisk dialog på tysk for å øve opp lytteforståelsen, samt lesing av korte ukjente tekster med foravlastning. Gjennom prosjektarbeid produserer elevene små tekster (tekstmeldinger, korte brev og postkort, handlelister, osv.) som bearbeides kunstnerisk.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i tysk er gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lese ulike typer tekster, høyt og stille, og samtale om dem.

- utvikle enkle beskrivende tekster, muntlig og skriftlig.
- finne og bruke enkle kilder på tysk til ulike oppgaver.
- formidle egne kunnskaper og erfaringer i samtaler om kjente temaer.
- tilegne seg og bruke høyfrekvente ord og uttrykk fra temaer som er bearbeidet.
- sammenligne fenomener i målspråket med norsk og andre språk eleven kjenner.
- gjenkjenne, beskrive og bruke grunnleggende mønstre for uttale og ortografi.
- resitere og formidle dikt og sanger fra ulike deler av språkområdet.
- bruke idiomatiske uttrykk og samtalemønstre for hverdagens sosiale situasjoner.
- samtale om tradisjoner og levesett i målspråkområdene og i Norge.

Vurdering

Vurderingen finner sted i form av undervisningsvurdering, det vil si at elevene får muntlige tilbakemeldinger i timene som motiverer og fremmer læringsglede. Tilbakemeldinger gis også på prosjektarbeid. Undervisningsvurdering er en integrert del av undervisningen. Tilbakemeldinger gis individuelt både og til klassen som helhet.

Kunst og håndverk

Faglærer

Maria Bø Ofstad og Fredrik Bye

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Det faglige innholdet strekker seg gjennom hele mellomtrinnet.

Linje

- Former og forvandlinger i organiske strukturer
- Geometriske grunnprinsipper på frihånd
- Utvikling av personlig håndskrift
- Form og uttrykk i eldre kulturers skrift og ornamentikk

Farge

- Fargelære
- Fra karakteriserende, ekspressivt til mer sanseintryksbasert maleri; iakttakelser av natur
- Egne uttrykk for fortellinger og fagstoff
- Fra flatemaleri til romlige virkninger, fargeperspektiv og luftperspektiv, lys og mørke
- Tekniske øvelser med akvarell, avanserte fargeblandinger, grunninger og overmaling
- Begynnende sjiktmaleri

Form

- Dyreformer ut fra deres karakteristiske væremåte; mer fra en indre opplevelse enn fra ytre anatomi
- Flettemønstre i forskjellige materialer

- Forskjellige formers frie uttrykk; spiss, rund, flat, sovende, våken
- Veksling mellom symmetri og asymmetri i oppgavene
- Forskjellen på organiske og mineralske formtendenser

Materialer og teknikker

- Hånd søm, maskinsøm (7./8. klasse) og broderi
- Enkel design, planlegging av egne arbeider
- Fra frihånd til struktur, orden og geometriske mønstre
- Videreutvikle kunnskap og teknikker innen veving, strikking og søm
- Erfaringer med materialet tre og bruk av riktig type håndverktøy

Arbeidsmåter

I håndarbeid skal klassen brodere korssting med ullgarn på grov aida. Klassen broderer et firedelt symmetrisk mønster, som henger sammen med brøken. Målet er at sluttproduktet skal bli en pute. I sløyden skal elevene lære å bruke grunnleggende snekkerverktøy, sag, kniv, høvel, huggjern og fil. Tegning, maling og modellering brukes tverrfaglig i flere hovedfagsperioder.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i kunst og håndverk gitt etter 7. klasse. Det samme gjelder faglig innhold. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven etter skal kunne:

- beherske grunnleggende frihåndsgeometri
- beskrive og framstille eksempler på formspråk og ornamentikk fra ulike eldre kulturer
- skape farge- og valørperspektiv i ulike tegne- og maleoppgaver
- framstille bilder av karakteristiske trekk ved dyr, planter og landskap
- ta i bruk og eksperimentere med elementene symmetri og asymmetri
- forme tredimensjonalt i ulike materialer
- beherske forming i ulike tekstil- og trematerialer og benytte egnede verktøy og teknikker
- planlegge og framstille bruksgjenstander i ulike tekstil- og trematerialer

Vurdering

Elevene vurderes ut fra kompetansemålene, arbeidsprosessen og innsatsen som legges ned frem mot ferdig produkt. Underveisvurdering skjer gjennom muntlige tilbakemeldinger og i dialog med den enkelte elev og med klassen som helhet.

Musikk

Faglærer

Tiina Ulén og Fredrik Bye

Uketimer/periodeuker

1 uketimer i klassen og 1 uketimer i mellomtrinnet

Faglig innhold

- Én- og flerstemte sanger på ulike språk i klassen og i koret
- C-fløyte, fiolinspill
- Enkel notelære i forbindelse med c-fløyte
- Rytmer på egen kropp og med rytmeinstrumenter

Arbeidsmåter

Elevene øver på kordisiplin. De fokuserer på felles tone og tempo i koret. De øver på å spille og synge flerstemte sanger. De lærer sangtekster utenat. Rytmiske leker og bodypercussion. Elevene lærer noteskrift og notenavn gjennom fløytespill. De har en periode med fiolin. Klassen opptrer på skolens arrangementer.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i musikk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven etter skal kunne:

- bruke stemmen og delta i unison og flerstemt sang
- synge eller spille enkle melodier etter gehør og noter
- anvende notesystemet i g-nøkkel
- gjøre rede for grunnelementer i musikkteorien: takt, rytme, dur/moll
- gjenkjenne og betegne intervaller

Vurdering

Underveisvurdering gjennom muntlige tilbakemeldinger i dialog med den enkelte elev og med klassen som helhet.

Eurytmi

Faglærer

Loreta Matorkiene

Uketimer/periodeuker

1 uketime

Faglig innhold

- Norrønt versemål/alliterasjon

- Attersteg/færøysteg
- Apollinske former; frontalitet
- Greske versemål: jambe, troké, daktylos, anapest, heksameter
- Formøvelser og retningsvekslinger med sirkel, trekant, firkant, speilformer, spiraler, harmonisk åttetall, meanderform, polonese
- Geometriske former og formforvandlinger med trekanter, firkanter, femkanter og stjerneformer
- Motiver, puls, taktarter og noteverdier i musikk
- Skalaer, dur og moll
- Form- og flytøvelser, individuelt og i gruppe
- Ulike stavøvelser

Arbeidsmåter

- Flere av øvelsene utføres på den felles kretsen, som kretsøvelser.
- Introduserer å bevege seg frontalt (vendt mot et "publikum"), både fremover, bakover og sidelengs. Det krever en annen bevegelsesmessig oppmerksomhet i forhold til medelever og til rommet enn i de første skoleårene.
- Elevene lærer både gjennom etterligning og kommunikasjon.
- Sentrale elementer i språk og musikk blir øvet i kraft av seg selv.
- Øvelser der elevene lærer å bevege seg lett og raskt i alle retninger, samtidig som å være våken for helheten.
- Inngang til eurytmirommet med polonese, der elevene går en, to og fire i bredden, og der takten i musikken vektlegges.
- Inngang med tempoveksling mellom å gå, løpe, hoppe, løpe, gå, der det rytmiske i musikken vektlegges.
- Bevegelse til det norrøne versemålet, der stavrimet øves ved å trampe kraftig og klangfullt på de allitererende stavelsene. Understøtter en økt bevissthet hos den enkelte elev i forhold til seg selv og til andre. De alliterende lydbevegelsene kommer som en klang ovenfra, gripes, klinger og ljomer gjennom en for slik å bringes ned på jorden. Kraftfulle tramp og bevegelser for å gi den kraften som må til for å kunne stå trygt og stødig, gjennom vind og hardt vær.
- Toneurytmien legges an gjennom bevisst øving av fraser, takt, melodirytme, tonehøyde og enkle romformer.
- Fletteform som kretsform.
- Kobberstavene brukt til enkelte øvelser, som å balansere på hodet, som hjelp til formføring og til rytmisk å hoppe over.
- Koordinasjons- og ferdighetsøvelser.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i eurytmi gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven etter skal kunne:

- differensiere mellom norrønt og gresk versemål og uttrykke versemålene gjennom bevegelse.
- gjennomføre og kombinere enkle geometriske romformer og stavøvelser til et helhetlig uttrykk i gruppeoppgaver.

- utføre enkel koreografi bygget på elementer som bass - diskant, motivinndeling, sekvenser, spørsmål og svar.
- gi enkle prosatekster og dikt et eurytmisk uttrykk.
- anvende takt, rytme, tonehøyde og noteverdier i arbeidet med et musikkstykke.
- delta i eurytmisk framvisning av utvalgte koreografier for et publikum.

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen.

Kroppsøving

Faglærer

Paal Nordland

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Klassen vil gjennom året leke allsidig. Mange av lekene stimulerer samarbeidsevnen. De vil bli kjent med noen idrettsgrener og reglene for disse. God lagånd og bevissthet om fair play vektlegges.

Arbeidsmåter

Vi utfolder oss fysisk i små grupper, større grupper, og i stor gruppe. I en forskende sfære og lekbasert tilnærming vil elevene oppdage hva som er best mulig teknikk og taktikk i forskjellige øvelser. Elevene skal under lærers ledelse arbeide sammen i lag, grupper, parvis og individuelt. Om høsten og våren vil det meste foregå utendørs på friidrettsanlegget på Øya. Om vinteren vil elevene for det meste være i Trondheim Spektrum. Idrettsgrener og øvelser som omhandler regler, lagfølelse og konkurranse introduseres og utvikles i de tre årene 5. - 7. klasse. Herunder modningen av god sportsånd og fair-play. Det vil vektlegges arbeidsmåter som utvikler gode samarbeidsevner, respekt for medspillere og motspillere, samt dommergjerningen.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i kroppsøving gitt etter 7. klasse.

Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven etter skal kunne:

- elevene skal reflektere over gleden og viktigheten av å utfolde seg fysisk.
- beskrive og gjennomføre treningsaktiviteter i utvalgte idretter.
- vise grunnleggende ferdigheter ut fra egne forutsetninger i noen individuelle idretter.
- bruke grunnleggende teknikker og enkel taktikk i utvalgte lagidretter.
- respektere avtalte regler og opptre rettferdig og hensynsfullt overfor medelever.

- Utføre grunnleggende teknikker innenfor vinter og eller sommersport ut fra lokale muligheter.
- kunne svømme bryst, rygg, og under vann.
- kjenne og respektere trafikkregler, og praktisere trygg bruk av sykkel.
- de skal utvikle seg innen forskjellige ballspill.
- delta i planlegging og gjennomføring av turer, og erfare bruk av kart og kompass og andre friluftaktiviteter.
- utføre enkel førstehjelp.
- elevene skal mestre enkel teknikk innen noen friidrettsøvelser.
- de skal reflektere over viktigheten av å vise "fair play" og god lagånd.

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærer og elev er i dialog gjennom timen.

Samfunnskunnskap

Faglærer

Fredrik Bye og Maria Bø Ofstad

Uketimer/periodeuker

1 uketimer (kombinert klassens time)

Faglig innhold

Innholdet strekker seg gjennom hele mellomtrinnet.

- Normer og idealer; individ – fellesskap
- Mangfold i kultur, religion og levevis
- Aktuelle samfunnsspørsmål
- Linjer fra historie til tidsaktuelle spørsmål
- Elevrådsarbeid
- Elevinitiativer
- Utvikling av regler og avtaler innenfor et mangfoldig fellesskap
- Språkbruk og atferd, i direkte møter, i omtale av hverandre, på sosiale medier
- Nettvett, digital samhandling, personvern og opphavsrett
- Reklame, kjøpepress, forventningspress
- Helse, fysisk og psykisk; hvem kan gi råd og hjelp

Arbeidsmåter

- Fadderordning
- Samtaler i klassens time
- Elevdiskusjoner og gruppearbeid
- Samtale som bearbeiding av fagstoff
rollespill/teater

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i kroppsøving gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 5. og 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven etter skal kunne:

- bruke avtalte regler for god drøfting og diskusjon
- beskrive sentrale hendelser som har ført til demokratisk utvikling og likeverd mellom mennesker i Norge
- gi eksempler på hva lover, regler og normer er og hvilken funksjon de har og reflektere over konsekvenser ved å bryte dem
- ta del i utforskende samtale om aktuelle samfunnsproblemer
- reflektere over hva fordommer og diskriminering er og hvordan det kan forebygges
- undersøke regler og drøfte spørsmål knyttet til både direkte og digital kommunikasjon og til framstilling av seg selv og andre
- finne stoff og tilegne seg aldersrelevante kunnskaper om et gitt samfunnsfaglig tema og presentere dette muntlig eller skriftlig

Vurdering

Underveisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærer og elev er i dialog gjennom timen.